

Działalność Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć w roku 2020 była realizowana w ramach następujących programów tematycznych:

1. Program **Dla Klimatu**
2. Program **Akcja Dla Globalnego Południa**
3. Program **Polityka Europejska Dla Zrównoważonego Rozwoju**

1. PROGRAM DLA KLIMATU

Zmiany klimatu są jednym z najpoważniejszych problemów współczesnego świata. Celem Programu jest kompleksowe zaangażowanie polskiego społeczeństwa oraz rządzących do podjęcia stanowczych, konkretnych i długofalowych działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu oraz przystosowania się do ich skutków. Najważniejsze obszary działania to aktywny udział w kształtowaniu polityki klimatycznej i energetycznej Polski, rozwijanie szerokiej, międzysektorowej współpracy z partnerami społecznymi, samorządowymi, naukowymi i eksperckimi oraz edukacja i aktywizacja polskiego społeczeństwa w tym zakresie.

1.1. Więcej Niż Energia – ruch społeczny i kampania na rzecz rozwoju energetyki obywatelskiej w Polsce

Celem kampanii Więcej Niż Energia (WNE) jest wspieranie rozwoju energetyki obywatelskiej, prowadzenie działań rzeczniczych i informacyjnych w celu zwiększenia obecności tego zagadnienia w debacie publicznej oraz stworzenie szerokiego społecznego poparcia dla idei energetyki obywatelskiej. Projekt ma też na celu stworzenie i promocję dobrych rozwiązań prawnych w zakresie wykorzystania potencjału odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej w Polsce.

Partnerzy Ponad 150 partnerów instytucjonalnych WNE, w tym samorzady, instytucje naukowe, przedsiębiorcy, organizacje branżowe i organizacje pozarządowe.

Najważniejsze działania

- W partnerstwie z Danią, Niemcami, Turcją i Belgią, Polska Zielona Sieć zorganizowała **międzynarodowy webinar** dotyczący planów i postępów we wdrażaniu dyrektywy RED II przez poszczególne państwa.
- [Advocacy memo](#) na temat konieczności transpozycji dyrektywy RED II i wprowadzenia do polskiego prawa energetyki obywatelskiej przekazano w sumie ponad 170 osobom zaangażowanym w proces

tworzenia prawa w Polsce – ministrom, posłom i senatorom, a także posłom do Parlamentu Europejskiego.

- Opracowano i opublikowano **podręcznik pt. „[Wspólnoty energetyczne. Jak wdrożyć dyrektywę o odnawialnych źródłach energii](#)”**. Publikacja trafiła do tych samych adresatów, którzy otrzymali advocacy memo. Część publikacji została wydrukowana i jest wykorzystywana przy oficjalnych spotkaniach poświęconych temu zagadnieniu.
- Do wszystkich urzędów marszałkowskich przesłano **apel** o zapewnienie finansowania projektów z obszaru energetyki obywatelskiej w przygotowywanych Regionalnych Programach Operacyjnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027.
- Zorganizowano **webinar pt. „[Wspólnoty energetyczne – nowi sojusznicy w polityce energetycznej samorządów](#)”**, z udziałem m.in. europejskiej organizacji *Energy Cities*. Webinar obejrzało na żywo 96 uczestników, w tym wielu przedstawicieli urzędów marszałkowskich i innych instytucji samorządowych.
- Opracowano i opublikowano **przewodnik pt. „[Wspólnoty energetyczne. Najlepsze praktyki europejskie](#)”**. Publikację przekazano osobom zaangażowanym w proces tworzenia prawa w Polsce oraz urzędom marszałkowskim. Katalog został wydany na papierze w ilości 2300 egzemplarzy, celem ich przekazania zainteresowanym osobom i podmiotom.
- Polska Zielona Sieć wzięła również udział w **[Warszawskim Panelu Klimatycznym](#)**, w trakcie którego zarekomendowała mieszkańcom miasta działania w obszarze tworzenia prosumenta zbiorowego i wspólnot energetycznych.

Rezultaty

Działania prowadzone w ramach kampanii Więcej Niż Energia zwróciły uwagę odpowiedzialnych organów i zintensyfikowały dyskusję nad koniecznością transpozycji do polskiego prawa dyrektywy RED II w odniesieniu do prosumentów energii odnawialnej, szczególnie pragnących działać zbiorowo, oraz dostarczyły odpowiedniej wiedzy, jak powinno to zostać zrealizowane. Udało się również znacząco zwiększyć zainteresowanie organów samorządowych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego tematem energetyki obywatelskiej, a szczególnie – społeczności energetycznych. Polska Zielona Sieć bardzo zacieśniła współpracę z innymi europejskimi organizacjami działającymi na rzecz demokracji energetycznej m.in. ze stowarzyszeniem wspólnot energetycznych [REScoop](#), [Energy Cites](#), oraz międzynarodową siecią [INFORSE](#).

Ważniejsze efekty działań medialnych znajdują się na końcu podsumowania

Liczba odbiorców

- osoby fizyczne: ok. **6 000**
- osoby prawne: ok. **200**

Strona internetowa projektu: www.wiecejnizenergia.pl

Źródło finansowania: Europejski Fundusz dla Klimatu (ECF)

Koordynatorzy: Zuzanna Sasiak, Jan Ruszkowski, Joanna Krawczyk

1.2. Projekt „Partnerstwo na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej w Polsce”

Do celów projektu należy:

- zapewnienie lepszej efektywności działań polskich organizacji pozarządowych działających na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej poprzez koordynację współpracy krajowej i międzynarodowej.
- przedstawienie społeczeństwu w Polsce Europejskiego Zielonego Ładu, czyli nowej strategii dojścia Unii Europejskiej do neutralności klimatycznej, jej polityk sektorowych oraz pokazanie, że większe ambicje klimatyczne mogą być korzystne dla Polski.

Partnerzy

Grupa kilkunastu organizacji ekologicznych współpracujących na rzecz transformacji energetycznej Polski (m.in. WWF Polska, Greenpeace Polska, ClientEarth Poland, Towarzystwo na rzecz Ziemi, Frank Bold, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Stowarzyszenie Eko-Unia).

W 2020 roku Polska Zielona Sieć **kontynuowała wspieranie współpracy polskich organizacji pozarządowych działających na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej, a także rzecznictwo w zakresie europejskiej polityki klimatycznej.**

- Przez cały rok realizowane były spotkania organizacji pozarządowych działających na rzecz transformacji. Formuła spotkań stacjonarnych została dostosowana do zaistniałych warunków pandemicznych. W związku z tym w 2020 odbyły się dwa sezony spotkań online (wiosenny i jesienny). Łącznie w ciągu 19 spotkań, w których uczestniczyło średnio 22 uczestników zostały przedstawione 72 prezentacje. W ramach serii, spotkania odbywały się w regularnych cotygodniowych odstępach. Spotkania miały na celu wymianę doświadczeń i wiedzy oraz pogłębienie współpracy i koordynację działań różnych partnerów społecznych zaangażowanych w promowanie pro-klimatycznej polityki energetycznej. Polityka ta polega na odchodzeniu od węgla jako głównego surowca energetycznego Polski na rzecz rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej, a także promowaniu działań związanych z tzw. sprawiedliwą transformacją terenów górniczych. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele kilkunastu polskich organizacji pozarządowych specjalizujących się w tematyce energetyczno-klimatycznej.
- W 2020 kontynuowana była współpraca z Koalicją Klimatyczną, która zaowocowała współpracą m. in. przy tworzeniu i podpisywaniu:
  - listów do wysokich przedstawicieli KE (m. in. w sprawie gazu w JTF, drewna energetycznego, oraz Turowa)
  - apeli (m. in. w sprawie Alarmu Klimatycznego, Międzynarodowego dnia czystego powietrza, czy podniesienia celów redukcyjnych na 2030)
  - deklaracji (np. do ministrów transportu EU)
  - stanowiska wobec Strajku Kobiet
- PZS wspierała również komunikację polskich organizacji z ich europejskimi odpowiednikami w ramach kampanii Europe Beyond Coal.
- W ramach projektu **PlanUp**, odbywającego się w kolaboracji z Carbon Market Watch, publikowane były recenzje polityk zawartych w Krajowym planie na rzecz energii i klimatu (KPEiK), współpraca przy ocenie narzędzia do symulacji scenariuszy klimatycznych EUCalc.

Informacja o działaniach medialnych

Polska Zielona Sieć włożyła wiele wysiłku w wyjaśnienie polityk europejskich i pokazanie, w jaki sposób można powiązać polską politykę krajową z Europejskim Zielonym Ładem i celami klimatycznymi UE. W ramach działań podejmowana była również praca medialna, której celem był wzrost świadomości społeczeństwa dotyczącej polityki klimatycznej, inwestycji w paliwa kopalne oraz skutków finansowych i zdrowotnych wynikających ze spalania paliw kopalnych. Do najważniejszych inicjatyw należy zaliczyć:

- spotkanie z Dyrektorem DG Clima Arturem Runge-Metzerem nt. Europejskiego Zielonego Ładu
- organizację webinaru dla dziennikarzy “Europejski Zielony Ład - i co dalej?”
- udział w licznych debatach (m.in. debatę nt. Europejskiego Zielonego Ładu organizowana przez Muzeum Sztuki Współczesnej, debatę Gazety Wyborczej - Europejski Zielony Ład - wysiłek ponad miarę, czy minimum koniecznych działań?)
- przedstawienie prezentacji nt. korzyści płynących Europejskiego Zielonego Ładu w przyszłej perspektywie finansowej, podczas spotkania w subregionie jeleniogórskim

Polska Zielona Sieć utrzymywała także dobre relacje z liczną grupą dziennikarzy piszących na Europejskiego Zielonego Ładu komentujących bieżące wydarzenia i publikując artykuły.

Ważniejsze efekty działań medialnych znajdują się na końcu podsumowania

Liczba odbiorców

- osoby fizyczne: 100 odbiorców działań bezpośrednich, 500 tys. odbiorców działań medialnych
- osoby prawne: 50 organizacji pozarządowych polskich i zagranicznych

Źródło finansowania: Europejska Fundacja Klimatyczna (ECF)

Koordynatorzy: Maciej Wereszczyński, Joanna Furmaga

1.3. Sprawiedliwa Transformacja

Działania w obszarze sprawiedliwej transformacji regionów górniczych mają za cel doprowadzenie do odejścia od paliw kopalnych w Polsce w sposób, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki społeczne i ekonomiczne oraz stworzyć nowe podstawy rozwoju gospodarczego, jednocześnie angażując wszystkich interesariuszy w demokratyczny proces planowania i przeprowadzania zmian.

W tym obszarze działalność **Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć** w roku **2020** była realizowana w ramach dwóch projektów:

1.3.1 BSR (Bottom-up, Sustainable, Renewable) Lab for Just Transition in Polish and German coal regions – oddolne, zrównoważone, odnawialne laboratorium dla Sprawiedliwej transformacji w polskich i niemieckich regionach kopalnianych. Projekt rozpoczął się w październiku 2020 roku i potrwa do września 2022 roku.

Podstawowym celem Projektu BSR jest: pomoc społecznościom lokalnym we Wschodniej Wielkopolsce w Polsce i Łużycach w Niemczech w zaangażowaniu się w planowanie niezbędnych

działań w zakresie zmian w regionach, gdzie odchodzi się od węgla, kopalnie są likwidowane. Ten ogólny cel jest określony przez następujące szczegółowe zagadnienia:

- wsparcie we wpływaniu na oficjalne procesy planowania transformacji i wyposażenie lokalnych społeczności w wiedzę niezbędną do opracowywania projektów lokalnych adresujących procesy transformacji ich regionów,
- wsparcie w promowaniu własnego (lokalnego) stanowiska wobec decydentów politycznych i informowanie lokalnych społeczności o zmianach polityki państwa Unii Europejskiej, celem poprawienia zrozumienia zagadnień dotyczących transformacji i wspieranie w tworzeniu bardziej ambitnej polityki,
- rozwój, testowanie i promowanie partycypacyjnego modelu planowania transformacji, który może być następnie powielony w innych regionach węglowych i może przyczynić się do łagodniejszego przejścia zgodnie z celem neutralności klimatycznej.

1.3.2 Sprawiedliwa transformacja regionów górniczych

Celem tego projektu jest pomoc lokalnym społecznościom w polskich regionach węglowych w zaangażowaniu się w planowaniu procesu sprawiedliwej transformacji oraz wpływ na poziom ambicji Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji, które są niezbędnymi dokumentami, dzięki którym regiony węglowe będą mogły uzyskać wsparcie z unijnego Funduszu Sprawiedliwej Transformacji

Partnerzy

Lusatian Perspectives, Instytut Zielonej Przyszłości, Ecologic Institute, organizacje pozarządowe angażujące się w proces sprawiedliwej transformacji w Polsce, eksperci i naukowcy, urzędy marszałkowskie, instytucje otoczenia biznesu, Komisja Europejska, jednostki badawcze i uniwersytety.

Najważniejsze działania

- Organizacja we współpracy z Agencją Rozwoju Regionalnego w Koninie pierwszego Forum Partnerstwa Wielkopolski Wschodniej (26.11.2020) – Forum jest grupą osób reprezentujących lokalne władze, przedstawicieli lokalnych samorządów, przedsiębiorców, przedstawicieli lokalnych związków zawodowych powołaną do wspólnego rozmawiania o Sprawiedliwej transformacji w regionie Wielkopolski Wschodniej. Wspólne spotkania służą omawianiu m.in. Terytorialnego Planu Sprawiedliwej transformacji. (liczba uczestników -24 osoby)
- Prowadzenie aktywnej komunikacji poprzez publikacje w mediach.
- Aktywne uczestnictwo w grupach roboczych tworzących Terytorialne Plany Sprawiedliwej Transformacji na Śląsku, w Wielkopolsce Wschodniej i Małopolsce Zachodniej.
- PZS aktywnie obserwuje ewolucję ST oraz sytuację polskiego sektora górniczego i energetycznego. PZS stara się interweniować na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym, doradzając i zgłaszając poprawki do trwającego procesu sprawiedliwych przemian. Zostało wysłanych kilka listów i dokumentów z naszymi oświadczeniami w sprawach programowania FST.
- Polska Zielona Sieć przygotowała i wysłała list rzeczniczy do Ministerstwa Klimatu i Środowiska, w którym podkreśliła swoje zaniepokojenie procesem przygotowania Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji.

- PZS wystosowała list do Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z apelem o włączenie lokalnych interesariuszy w proces przygotowania terytorialnego Funduszu Sprawiedliwej Transformacji oraz o regionalny model zarządzania FST. Pod listem podpisało się wielu wójtów, burmistrzów i prezydentów miast z regionu węglowego, władze regionalne i lokalne organizacje pozarządowe. Ministerstwo odpowiedziało nam, że regiony są odpowiedzialne za angażowanie lokalnych interesariuszy, a model zarządzania FST będzie hybrydowy i zarządzany przez państwo. PZS odpowiedziało na tę odpowiedź, że Komisja Europejska mocno podkreśla, że FST powinny być zarządzane przez same regiony, a interesariusze powinni być włączeni w każdy etap planowania, także na poziomie państwowym.
- PZS zostało członkiem grupy roboczej zorganizowanej przez Ministerstwo Funduszy i Rozwoju Regionalnego, zajmującej się programowaniem celu polityki nr 6 (CP6) finansowanego z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Celem grupy było opracowanie programu operacyjnego na poziomie krajowym. Wśród 75 członków grupy Ministerstwo zarezerwowało tylko 3 miejsca dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym również dla PZS. W 2020 odbyło się (20.11.2020) pierwsze spotkanie - omówiono założenia programowe; wypełniono ankietę badawczą programu.

Rezultaty

Wynikiem działań podjętych w 2020 roku są napisane w sposób partycypacyjny i włączający lokalne społeczności Terytorialne Plany Sprawiedliwej Transformacji w regionach węglowych, w których Polska Zielona Sieć była członkiem grup roboczych. PZS wraz z innymi organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz sprawiedliwej transformacji przygotowała uwagi do Koncepcji Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej, które zostały uwzględnione w 80 %, dzięki czemu plan zyskał na jakości, odpowiadając na potrzeby regionu. Dzięki zwróceniu uwagi na początkowe, pobieżne potraktowanie planowania sprawiedliwej transformacji w ramach przygotowywania Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji, plan ten obrał odpowiedni kierunek, przybierając bardziej strategiczne i kompleksowe podejście.

Działania medialne

Ważniejsze efekty działań medialnych znajdują się na końcu podsumowania.

Zrealizowano również 3 vodcasty na temat sprawiedliwej transformacji, które zostały opublikowane na Facebooku.

W styczniu 2020 roku zostały opublikowane dwa raporty dotyczące sprawiedliwej transformacji na Śląsku i w Wielkopolsce Wschodniej. Została również zorganizowana konferencja prasowa dla dziennikarzy.

Strona internetowa: www.sprawiedliwa-transformacja.pl

Liczby odbiorców działań

- osoby fizyczne: 100
- osoby prawne: Forum Partnerstwa Wielkopolski Wschodniej - 24

Źródła finansowania: Europejska Fundacja Klimatyczna (ECF)
Europejska Inicjatywa Klimatyczna (European Climate Initiative - EUKI)

2. PROGRAM AKCJA DLA GLOBALNEGO POŁUDNIA

Celem programu jest działanie na rzecz zapewnienia wszystkim społeczeństwom sprawiedliwych i równych warunków do rozwoju w duchu odpowiedzialności względem innych ludzi i środowiska. Monitorujemy działalność międzynarodowych instytucji finansowych w krajach Afryki, ponieważ wspierane przez

te instytucje projekty mają duży wpływ na rozwój krajów afrykańskich oraz sytuację ich najbardziej potrzebujących mieszkańców. Szczególną uwagę zwracamy na poszanowanie praw człowieka najsłabszych społeczności, które często są pomijane w procesach inwestycyjnych. Współpracujemy z organizacjami i społeczeństwem w krajach Globalnego Południa, co oprócz obopólnych korzyści płynących ze współpracy dostarcza nam wiedzy i perspektywy, którą możemy wykorzystać na rzecz zmian polityk rozwojowych czy handlowych w Polsce czy Unii Europejskiej. W 2020 r. skupiliśmy się głównie na pracy z ludźmi, których prawa były łamane przez inwestycje finansowane przez Europejski Bank Inwestycyjny. Współpracowaliśmy również z albańską organizacją TOKA w ramach grantu z Funduszu Wyszehradzkiego.

2.1 Kampania “Sprawdzamy inwestycje dla rozwoju”

Celem kampanii jest monitoring spójności europejskich inwestycji w krajach Globalnego Południa z polityką rozwojową UE i agendą ONZ post-2015 oraz promowanie modelu zrównoważonego rozwoju.

Partnerzy

CEE Bankwatch Network, Counter Balance, Rapid Response Team Mombasa

Działania i rezultaty

Projekt EBI / KfW / AFDB dotyczący drogi z portu w Mombasie w kierunku Nairobi – działania służące zapewnieniu podstawowych praw człowieka dla lokalnej ludności, w świetle przymusowych eksmisji i wysiedleń oraz braku odpowiedniego mechanizmu przesiedleń. Działanie realizowane w ścisłej współpracy z CEE Bankwatch Network.

Od 2015 r. cztery społeczności walczą o prawo do informacji, konsultacji i odpowiedniej procedury przesiedlenia (zgodnie ze standardem banku) w związku z rozwojem projektu. W wyniku naszych **działań informacyjnych i wsparcia udzielonego we współpracy z kenijskimi organizacjami** takimi jak Amnesty Kenya, czy Rapid Response Team Mombasa, od 2017 roku poszkodowani mieszkańcy przedmieść Mombasy **wysłali do mechanizmu skargowego Europejskiego Banku Inwestycyjnego ponad 500 skarg**, w wyniku których w 2019 r. bank ukończył proces mediacji obejmujący ponad 300 osób, a w 2019 r. opublikował raport i plan działań naprawczych obejmujący ponad 250 nadesłanych skarg.

W 2020 r. PZS **monitorował wdrażanie raportu i planu działań naprawczych**. Z powodu pandemii zamiast wizyty w Mombasie współpracowaliśmy z kenijską researcherką Naomi Barasa, która wraz ze swoim zespołem zebrała **dokumentację dotyczącą problemów związanych z wdrażaniem rekomendacji mechanizmu skargowego i kolejnych przypadków przymusowych eksmisji i niszczenia mienia**. Publikacja raportu została zaplanowana na 2021 rok.

PZS we współpracy z CEE Bankwatch i Counter Balance **opracował 3 angielskojęzyczne infografiki dotyczące łamania praw człowieka** w projektach wspieranych przez Europejski Bank Inwestycyjny w Kenii, Gruzji i na Ukrainie.

Human rights concerns in European Investment Bank' projects

NENSKRA HYDRO-POWER PLANT IN GEORGIA

WHAT THE PROJECT IS ABOUT

In 2018, the EIB approved a loan of 100,000 euros for the 200MW Nenskra Hydroelectric Power Plant in Georgia owned by JSC Nenskra Hydro. The plant is located in Upper Kartli, known for its diverse nature and the vibrant culture of the Samtskhe, who celebrate their traditions and their language.

The project involves damming the Nenskra river 13.2 kilometers upstream. To segment the reservoir, a 13.2 km long tunnel is intended to divert water from the other side of the mountain.

HUMAN RIGHTS CONCERNS

LACK OF RECOGNITION OF SVANS AS INDIGENOUS PEOPLE

A traditional Svans Council, Labkh, demanded to recognize them as an indigenous, ethnically autochthonous people with appropriate rights for customary and community property in forest.

Despite the fact that 1500 Svans would be directly affected by the massive dam project development, the EIB decided not to engage its standard on indigenous people. There was no free prior informed consent procedure (FPIC), which is a condition for the investment to happen if the affected communities have a status of the Indigenous People.

In 2020, the EIB accountability mechanism considered that the EIB failed to properly make use of its Indigenous People Standard.

It recommended that the EIB reassess and document whether or not the Svans qualify as an Indigenous People under the applicable EIP Standard, using a qualified and experienced social sciences with expertise in social and cultural groups and indigenous peoples' rights.

Moreover, the accountability mechanism understood that the EIB underestimated social challenges associated with the project particularly in relation to the assessment and management of the potential impacts of labor infrastructure construction.

Human rights concerns in European Investment Bank' projects

A TRANSPORT CORRIDOR VC IN BOSNIA-HERCEGOVINA

WHAT THE PROJECT IS ABOUT

The planned route for a 330 km through Bosnia and Herzegovina, the controversy was created by decision of the Bosnian Parliament to change the route after the Environmental Impact Assessment had already been conducted.

The new route benefits the community in the south of Mostar town consisting mainly of ethnic returnees, previously forcibly displaced during the 1990s war. Concerns about its environmental impacts and threats to cultural heritage have been raised by local people and civil society.

PROJECT CONCERNS

The lack of social environmental assessment and public consultations on the new route which severely impacts the livelihood of the population of the post-war returnees raises the concern that the project's true aim goes beyond its stated goals.

While this new route was neither subject to environmental and social impact assessment nor public consultations, the EIB complaint mechanism did not take any responsibility in the EIB due to its role on the project. At the same time, the CEO, which led-backs the project, identified several gaps and requested the promoter to prepare new documents and to conduct public consultations.

The route modification crossing the most fertile lands in the region is viewed as an attempt to "disrupt the livelihood of minority Indigenous living there with the goal of eliminating the multi-ethnic and multi-cultural character of the region."

Despite the ongoing expropriation, the local community continues demanding a thorough environmental and social impact assessment and meaningful public consultations and has lodged a new complaint to the EIB Complaint Mechanism.

Human rights concerns in European Investment Bank' projects

OLKARIA I AND IV GEOTHERMAL POWER PLANT IN KENYA

WHAT THE PROJECT IS ABOUT

In 2010, the EIB, together with the World Bank, KfW, the French Development Agency provided a 100% guarantee of the geothermal power plants Olkaria I and IV operated by Kenya geothermal company KenGen, which resulted in the resettlement of four Indigenous Maasai People.

HUMAN RIGHTS CONCERNS

LACK OF FREE PRIOR INFORMED CONSENT OF INDIGENOUS PEOPLE AFFECTED BY THE PROJECT

The EIB failed to recognize the Indigenous People status of the Maasai, hence there was no free prior informed consent procedure (FPIC), which should be a condition for the investment to happen.

LIFE IN DANGER AND OUT OF CULTURE

The Maasai were resettled from a 4200 to 1200 acres of land. The relocation not only, the people live in now, is largely unsuitable for grazing and extremely prone to erosion. The slopes and gullies make carrying traditional heavy iron-ploughs even more difficult to their fields. The traditional fields had to be reduced, affecting their economic livelihood and cultural practices.

Each time flash-floods during the rainy season leave infrastructure like roads and water pipes damaged for months. Locals' sustainable and productive agriculture has been threatened by these new losses.

In September 2019, 34 houses were completely cut off due to a bridge collapse.

MORE DIFFICULT ACCESS TO SCHOOL

To get from the edges of the community to the school takes the children 4000 m uphill for the smaller children, each way. When a flash-flood hits, many are not able to reach the school.

MEDIATION RESULTS IN A STEAM

Following the complaints from the impacted people, the bank's accountability mechanisms confirmed the project failed to comply with EIB's standards, including on Indigenous People, and proceeded with the mediation between the impacted community and the project promoter.

But even the mediation doesn't make the Maasai happy certain. Despite promises, a formal land title had not been transferred to the community. It is only a leasehold with an annual fee which occupies the Maasai's land.

Access to grazing land, availability of affordable transportation and quality infrastructure have not been reached yet.

Informacja o działaniach medialnych

Brak działań medialnych – praca researcherska.

Źródło finansowania: Komisja Europejska (regranting Christian Aid/Counter Balance)

Koordynatorka: Aleksandra Antonowicz-Cyglicka

2.2 Projekt: “A voice for Tropoja 2.0: Cooperating to empower rural communities in sustainable development”

Celem projektu jest wsparcie lokalnych społeczności żyjących w regionie Tropoja w podejmowaniu działań zarobkowych pozwalających im na rozwój w zgodzie z zasobami przyrodniczymi, rozwój zrównoważonej turystyki i większą aktywność w planowaniu rozwoju regionu.

Partnerzy

TOKA Albania, People In Need Slovakia

Działania i rezultaty

Koordynatorka PZS przygotowała **warsztat na temat dostępu do informacji**, narzędzia istniejącego w prawie albańskim w związku z implementacją Konwencji z Aarhus. Warsztat odbył się 25 września 2020 r. i był prowadzony online w związku z pandemią. [Prezentacja](#), która posłużyła jako podstawa do warsztatów, jest zamieszczona na [stronie TOKA Albania](#). Warsztat zaowocował ustaleniem listy problematycznych zagadnień dla uczestników i społeczności:

1. Cement w rzece Valbona
2. Minimalny przepływ w rzece Valbona
3. Wydobywanie piasku w rzece Valbona
4. Dostęp dla niepełnosprawnych w Bajram Curri
5. Centrum usług dla osób w spektrum autyzmu

6. Polowanie w Parku Przyrody Nikaj Mertur
7. Elektrownia wodna w Curraj Poshtem
8. Energia wodna w Gashi
9. Restauracje serwujące mięso z dzikich zwierząt
10. Spalanie śmieci na wysypisku (Koj)

Uczestnicy warsztatu zaczęli korzystać z przepisów umożliwiających dostęp do informacji. 2 października 2020 roku rozpoczęła się akcja publiczna wysyłania wniosków o dostęp do informacji o wydobyciu piasku w Bujan, który niszczy koryto rzeki.

Informacja o działaniach medialnych

Brak działań medialnych – projekt toczy się w Albanii

Źródło finansowania: Visegrad Fund

Koordynatorka: Aleksandra Antonowicz-Cyglicka

3. PROGRAM POLITYKA EUROPEJSKA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Celem działań w 2020 r. było uczestnictwo w debacie publicznej oraz zapewnienie udziału przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w procesie kształtowania polskich i europejskich aktów prawnych, planów i strategii dotyczących wydatków na ochronę klimatu i środowiska w ramach nowego budżetu UE na lata 2021-27, w tym założeń do nowej Umowy Partnerstwa, przyszłych programów operacyjnych - krajowych oraz regionalnych, Funduszu Odbudowy - Next Generation EU (nowego instrumentu finansowego UE, którego celem jest odbudowa europejskich gospodarek po pandemii COVID-19 w zgodzie z celami Europejskiego Zielonego Ładu) oraz unijnych aktów prawnych (jak np. taksonomia zrównoważonego finansowania, czyli precyzyjne wytyczne wskazujące, jakie projekty można traktować jako „zielone” i zgodne z celami klimatycznymi UE) ustanawiających wieloletnie ramy finansowe na lata 2021-27.

Partnerzy

CEE Bankwatch Network i organizacje członkowskie w państwach Europy Środkowej i Wschodniej, Carbon Market Watch, OFOP – Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, CAN EUROPE, Koalicja Ratujmy Rzeki, Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny

Polska Zielona Sieć **brała aktywny udział we wszystkich procesach krajowych dotyczących programowania przyszłych funduszy:**

- Do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej złożono **uwagi i sugestie w ramach konsultacji „Słownika słów kluczowych” dla nowych programów operacyjnych,**
- Komentowaliśmy także nowy projekt Polityki Energetycznej Państwa do roku 2040, którego cele pokazują, że Polska nie zamierza wnieść istotnego wkładu w realizację unijnych celów klimatycznych na rok 2030, a realizacja przez nasz kraj scenariusza osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku jest praktycznie niemożliwa.
- Wraz z przedstawicielami inicjatywy Pacjent Europa wzięliśmy udział w spotkaniu z minister Małgorzatą Jarosińską – Jedynek (Min. Funduszy Europejskich i Polityki Regionalnej), w trakcie którego

dyskutowaliśmy na temat naszych rekomendacji do Krajowego Planu Odbudowy (KPO) oraz zadeklarowaliśmy chęć udziału w dalszych pracach nad tym projektem.

- Wraz z WWF Polska udało nam się zbudować różnorodną koalicję interesariuszy obejmującą m.in. Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny czy Koalicję Ratujmy Rzeki, którzy połączyli swe siły w celu domagania się transparentności procesu planowania wydatkowania środków unijnych, szczególnie z Funduszu na Rzecz Odbudowy i Wzmacniania Odporności, a także włączenia w niego przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Koalicja domaga się także większych ambicji klimatycznych i środowiskowych w zapisach dokumentów programujących.

Prowadziliśmy również działania rzecznicze wobec Komisji Europejskiej i deputowanych do Parlamentu Europejskiego, które miały na celu przede wszystkim pokazanie transformacyjnych potrzeb i potencjału Polski jeśli chodzi o możliwość przekucia większego unijnego wsparcia finansowego w ambitne projekty transformacyjne, a także wpłynięcie na kształt rozporządzenia dotyczącego ustanowienia nowego Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Służyły temu, poza przekazywanymi analizami, **osobiste wyjazdy do Brukseli i spotkania z właściwymi przedstawicielami KE i PE (komisje ENVI, REGI i BUDGET)**

Kluczowe działania to m.in.

- Udział ekspertki Polskiej Zielonej Sieci oraz CEE Bankwatch Network w opracowaniu jednej z pierwszych analiz porównawczych projektów Krajowych Planów Odbudowy w 8 krajach Europy Środkowo-Wschodniej pt. „See No Evil”, w której wskazano na luki w partycypacji społeczeństwa obywatelskiego w procesach tworzenia projektów KPO, a także porównano zawarte w nich cele ze strategicznymi celami Europejskiego Zielonego Ładu. Publikacja tej analizy umożliwiła rozmowę z przedstawicielami KE (np. spotkanie online z Ericiem von Breda z SG Recover) pracującymi nad narodowymi planami odbudowy, zwracając ich uwagę na potrzebę większego udziału społecznego w tym procesie oraz niskie ambicje różnych państw członkowskich w zakresie inwestycji proklimatycznych. Wyniki raportu były promowane zarówno na szczeblu krajowym jak i europejskim, zainteresowały także media europejskie (Euroactiv) oraz krajowe (Gazeta Wyborcza).
- Ponadto we współpracy z CEE Bankwatch Network aktywnie (listy oraz apele do KE oraz deputowanych w PE) opowiadaliśmy się za wykluczeniem paliw kopalnych z finansowania ze środków polityki spójności, podniesieniem celu redukcji emisji CO₂ z 40 do 55% w roku 2030, a także zwiększeniem puli środków z u unijnego budżetu, które będą musiały zostać przeznaczone na inwestycje stricte proklimatyczne (poziom obowiązujący w obecnej perspektywie finansowanej to min. 25%).

Działania wobec instytucji publicznych koncentrowały się na upowszechnianiu wiedzy wśród krajowych interesariuszy i potencjalnych beneficjentów unijnego wsparcia wiedzy o korzyściach z transformacji, najlepszych praktykach i potencjalnych projektach, jakie mogłyby zostać sfinansowane z funduszy unijnych z korzyścią dla lokalnych społeczności. Były one prowadzone przede wszystkim za pośrednictwem portalu Więcej niż Energia, strony sprawiedliwa-transformacja.pl, oraz osobistego udziału w spotkaniach, prezentacji dla interesariuszy, a także mediów.

REZULTATY

Działania rzecznicze na szczeblu unijnym **pomogły zbudować szeroki europejski front poparcia dla zielonego budżetu ukierunkowanego na realizację klimatycznych ambicji UE**, czyli celów zawartych w strategii Europejskiego Zielonego Ładu, na czele z neutralnością klimatyczną do 2050 r. W lipcu Rada Europejska zdecydowała, że w nowym budżecie unijnym pula środków na działania chroniące klimat ma zostać zwiększona z 25 do 30%, a całość wydatków ma wpisywać się w cele Porozumienia Paryskiego, cel neutralności

klimatycznej i cele klimatyczne Unii na rok 2030. Konkluzje Rady pokazują, że klimatyczne cele Zielonego Ładu pozostają głównym drogowskazem dla przyszłego budżetu, a skuteczne skorzystanie przez Polskę z znacznej części dostępnych funduszy będzie uzależnione od zdolności kraju do przygotowania planów i projektów wpisujących się w klimatyczny priorytet Unii. Ponadto Unia Europejska zdecydowała się podnieść cel redukcyjny na rok 2030 z 40 do 55%.

Prace nad rozporządzeniami wykonawczymi dot. nowego unijnego budżetu na lata 2021-2027 jeszcze trwają, a wraz z nimi dyskusja nad warunkowością finansowania inwestycji gazowych czy wykluczeniem z finansowania projektów szkodliwych dla środowiska i klimatu (wedle nowo przyjętej zasady „*do no significant harm*”). Podobnie na poziomie krajowym wciąż trwają prace nad projektem Umowy Partnerstwa oraz KPO. Proces ten wydłuża się w czasie ze względu na pandemię COVID-19 i będzie kontynuowany w 2021 roku, a wraz z nim działania Polskiej Zielonej Sieci wobec programowania środków unijnych.

Liczba odbiorców:

- osoby fizyczne: ok. **500+**
- osoby prawne: **50**

Źródło finansowania: Komisja Europejska
European Climate Initiative – EUKI
Europejska Fundacja Klimatyczna

Koordinatorzy: Joanna Furmaga, Izabela Zygmunt

Polska Zielona Sieć w mediach 2020

W 2020 roku główny nacisk w komunikacji medialnej PZS położony był na:

- **aktywnym dystrybuowaniu kluczowych informacji** (własnych, organizacji członkowskich oraz partnerskich) na temat realizowanych działań, każdorazowo dostosowywanych do zainteresowania dziennikarzy, specyfiki oraz profilu wydawniczego redakcji mediów ogólnopolskich, regionalnych i branżowych
- **pogłębieniu relacji z wiodącymi dziennikarzami i redakcjami zajmującymi się tematyką klimatu, energetyki obywatelskiej i sprawiedliwej transformacji regionów węglowych** (przede wszystkim: Rzeczpospolita, Dziennik Gazeta Prawna, Puls Biznesu, PAP, Polskie Radio PR1, TOK FM, Radio 357, Wysokienapiecie.pl, Money.pl oraz dziennikarze gazet i rozgłośni regionalnych, szczególnie na Śląsku i w Wielkopolsce)
- **nawiązywaniu nowych kontaktów z dziennikarzami** wskazywanymi przez organizacje partnerskie oraz tymi, którzy dopiero zaczynają publikować na tematy środowiskowe
- **rozwijaniu kanałów w mediach społecznościowych** – na Twitterze i Facebooku, w szczególności zwiększaniu liczby własnych materiałów multimedialnych

W efekcie, w 2020 roku w prasie, RTV i portalach internetowych ukazało się ponad **380** doniesień medialnych zainspirowanych lub stworzonych z udziałem przedstawicieli PZS.

Media społecznościowe:

- Główny nurt komunikacji społecznościowej prowadzony jest na **Twitterze**, gdzie na profilu [@Zielonasiec](#) w 2020 roku opublikowano **116** własnych wpisów, które miały ponad **187 tys.** wyświetleń, a liczba osób obserwujących profil PZS zwiększyła się o **23%** (1810→2230). Na odrębnym profilu ([@Sprawiedliwa T](#)), poświęconym wyłącznie sprawiedliwej transformacji regionów węglowych, opublikowano w tym czasie **84** wpisy (ponad **70 tys.** wyświetleń), liczba obserwujących profil zwiększyła się prawie **pięciokrotnie** (39→228).
- Na **Facebooku** PZS administrował fanpage [@ZielonaSiec](#), na którym opublikowano **117** postów, które dotarły do **70 468** odbiorców. Pomimo wielokrotnego zgłaszania administratorom serwisu Facebook fałszywej, anglojęzycznej strony PZS ([facebook.com/PolskaZielonaSiec](#)), do końca 2020 roku pozostała ona aktywna.

Wybrane doniesienia medialne:

Jakość powietrze i efektywność energetyczna :

- 2020-01-10 **WP.pl** - [Walka ze smogiem. Straż miejska może nas skontrolować.](#)
- 2020-01-27 **Finanse.WP.pl** - [Dawid Kubacki kupi se węgla? Komentarz PZS](#)
- 2020-06-10 **Dziennik Gazeta Prawna** - [Krzysztof Smolnicki o planach ochrony powietrza](#)

Energetyka obywatelska i OZE (kampania Więcej Niż Energia):

- 2020-01-23 **Polskie Radio PR1** – audycja Cztery Pory Roku [Prosumenci zbiorowi](#)
- 2020-02-24 **Polskie Radio PR1** – audycja Cztery Pory Roku [Elektrownia na dachu bloku?](#)
- 2020-05-27 **Rzeczpospolita** – [Najwyższy czas na spółdzielnie energetyczne](#)
- 2020-09-07 **ŚląskaOpinia.pl** – [podcast nt. energetyki obywatelskiej](#)
- 2020-09-15 **Krytyka Polityczna** – Wywiad nt. OZE i energetyki obywatelskiej [Rządowe dotacje na fotowoltaikę tylko do 18 grudnia. Co dalej?](#)
- 2020-09-28 **Gazeta Samorządu i Administracji** – [Gminni doradcy energetyczni](#)
- 2020-09-29 **My Company Polska** – [Raport Energetyka. Boom na energię ze słońca](#)
- 2020-10-01 **Tygodnik Powszechny** – [Prądu naszego powszedniego](#)
- 2020-12-31 **Polska Agencja Prasowa** – [Spółdzielnie energetyczne panaceum na drogę energię](#)

Sprawiedliwa Transformacja:

- 2020-01-31 **Gazeta.pl** – [Imielin boi się zapaść pod ziemię. Mieszkańcy protestują](#)
- 2020-02-01 **Miesięcznik Środowisko** – [Unijne miliardy na odchodzenie od węgla](#)
- 2020-02-13 **Newsweek** – [Najdroższa rewolucja świata, czyli bilion dla klimatu](#)
- 2020-06-01 **Newseria Biznes** – [Pandemia pogorszy sytuację górników](#)
- 2020-06-03 **Dziennik Gazeta Prawna** – [Rząd wesprze górników w nadchodzącej zielonej erze](#)
- 2020-06-15 **TVP3 Wrocław** – [Fundusz Sprawiedliwej Transformacji](#)
- 2020-07-09 **Rzeczpospolita** – [Rząd musi pokazać strategię dla węgla](#)
- 2020-09-09 **Euractiv** – [Fundusz \(nie do końca\) Sprawiedliwej Transformacji](#)
- 2020-09-24 **Rzeczpospolita** – [Spółka miliardera wychodzi z węgla](#)
- 2020-09-28 **TOK FM** – [Porozumienie rządu z górnikami](#)
- 2020-09-28 **Dziennik Gazeta Prawna** – [Jeszcze 30 lat będziemy dotować węgiel?](#)
- 2020-10-01 **Rzeczpospolita** – [Dwa oblicza transformacji](#)
- 2020-10-18 **Polityka** – [Z zamykaniem kopalń w Polsce nie można czekać 30 lat](#)
- 2020-10-27 **BiznesAlert.pl** – [Wielkopolska Wschodnia osiągnie neutralność klimatyczną do 2040](#)

Klimat i transformacja energetyczna :

- 2020-01-15 **Energia.rp.pl**
[CZAS TO PIENIĄDZ, czyli bilion euro na sprawiedliwą i sprawną transformację.](#)
- 2020-02-13 **Gazeta Wyborcza** – [Miliardy albo węgiel. Co wybierze Polska?](#)
- 2020-02-20 **Polskie Radio PR4** – [Jakie mamy szanse na odejście od węgla i własny prąd](#)
- 2020-04-21 **TOK FM** – [Raport IRENA: Global Renewables Outlook. Energy Transformation 2050](#)
- 2020-05-24 **Polska Agencja Prasowa** – [depesza z wywiadem nt. Europejskiego Zielonego Ładu](#)
- 2020-07-04 **Rp.pl** – [Decyzja o odejściu od gospodarki opartej na węglu](#)
- 2020-07-21 **Dzienniki regionalne Polska Press**
[Jest porozumienie przywódców państw UE ws. budżetu oraz funduszu odbudowy](#)
- 2020-07-22 **Gazeta Wyborcza** – [Polska stała się europejskim Palaczem Węgla no.1](#)
- 2020-09-04 **Rzeczpospolita** – [Zielone etaty w zasięgu ręki](#)
- 2020-09-16 **Portal Samorządowy** – [Zwiększenie celu redukcji emisji to szansa na transformację](#)
- 2020-10-02 **Dziennik Gazeta Prawna** – [Apel do premiera o wsparcie transportu publicznego](#)
- 2020-10-21 **Dziennik Gazeta Prawna** – [O pieniądze na gaz będzie coraz trudniej](#)
- 2020-11-09 **Polska Agencja Prasowa** – [W 2030 polska gospodarka będzie najbardziej emisyjna](#)
- 2020-11-18 **RMF24** – Open Eyes Economy Summit:
[Jak sfinansować zieloną transformację w Polsce z Funduszu Odbudowy?](#)
- 2020-12-18 **Energia.rp.pl** - [Fundusz odbudowy – instrukcja obsługi](#)

Ochrona przyrody, Koalicja Ratujmy Rzeki:

- 2020-02-21 **Tygodnik Dziennika Gazety Prawnej** – [Nadciąga susza](#)
  - 2020-04-30 **Wysokie Obcasy** – rozmowa z dr Martą Wiśniewską nt. suszy
[Kiedy skończy się woda w studniach](#)
  - 2020-08-22 **Money.pl** – [Podatek od deszczu. Nie tędy droga.](#)
  - 2020-12-11 **Kurier Szczeciński** – [Spór ekologii z gospodarką](#)
-